

Els mestres

Si tenim en compte que *el magisteri* va ésser un dels estaments on la depuració franquista va actuar més decididament, haurem de constatar com a fet remarcable que l'activitat pública dels mestres dels anys 70 i el seu esforç pel retorn a la normalitat democràtica és més meritori del que pugui semblar a primer cop d'ull.

Efectivament, el fet d'arribar a incidir sobre un sistema educatiu que fins llavors havia estat controlat per l'estat, l'església i el partit del poder, comptant només amb les armes d'un voluntarisme que no demana res a canvi, sinó que intenta compensar la fredor en matèria educativa dels governs de la transició. Pot ben bé agafar-se com a model de lluita d'un estament, que en un moment històric prou significatiu, juga el seu paper i logra estar a l'altura de les circumstàncies.

Per reafirmar aquestes consideracions, caldrà recordar breument que la figura del mestre que va crear la dictadura s'acosta a un personatge amb una elevada missió politico-sacerdotal, d'una moral pública a tota prova i que transmet, tant sí com no, les consignes del poder. Si a això hi afegim una formació volgudament nul·la (apta per a fidels servents), una submissió incondicional a tota autoritat i un inevitable isolament en l'exercici de la professió, no som gaire lluny de constatar que l'escola d'aquella època és el resultat buscat pel feixisme: dogmàtica, autoritària, reproductora de models, immobilista, anticreativa i, per tant, aniquiladora de tota llibertat de mètodes que poguessin dur cap al desenvolupament de persones amb criteris diferents dels de la ideologia del poder.

Antoni Domènech

En aquestes circumstàncies es fa impossible de vertebrar res fora de la oficialitat i menys encara fora de l'ortodòxia.

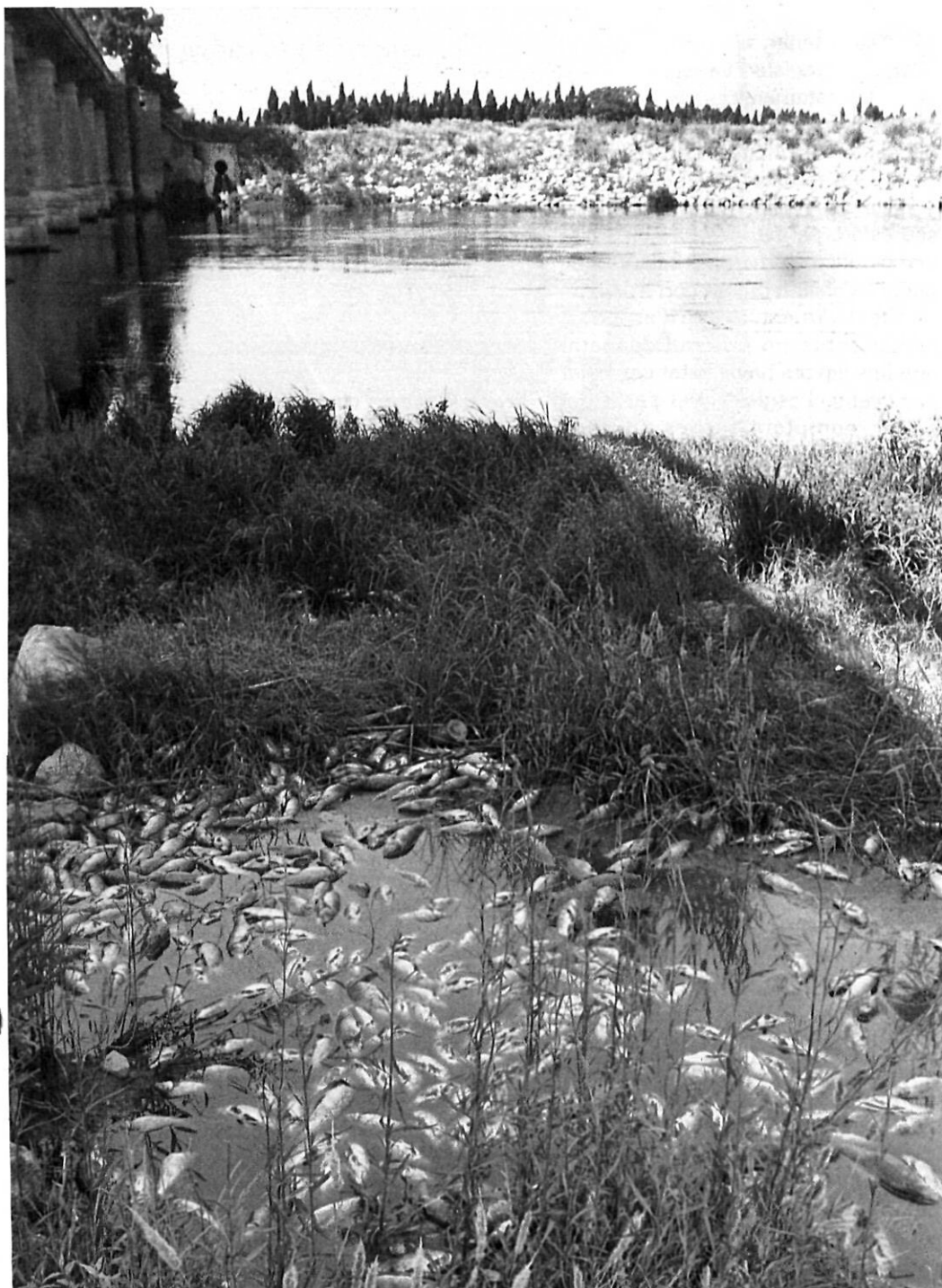
Per això als anys 70 fan tant d'impacte les primeres Escoles d'Estiu. Aquell col·lectiu tancat i sense fisures trontolla davant una quarantena de mestres més aviat joves que gosen trobar-se i actuar sota el plantejament d'un humanisme alternatiu i que, en conseqüència pretenen una educació i una forma d'adquisició de coneixements ben diferent a la ideologia oficial. Els primers d'organitzar aquestes trobades són un grup de mestres assistents a l'escola d'estiu de Barcelona als quals s'afegeix ben aviat un grup de mestres joves sortits de la nova Normal universitària que més tard constituïran, (amb d'altres elements més sensibilitzats), el nucli del Moviment de Mestres. A partir d'aquest moment, aquests components esdevenen el cos aglutinador de les noves posicions ideològiques i pedagògiques.

Quins elements potencien el canvi? D'una part l'acceleració dels esdeveniments polítics, i, per altra, el factor humà, que ja no és el del vell model de mestre. La nova Normal universitària, és cada cop més

lliurepensant, oberta als corrents pedagògics més diversos i l'alumnat, més adult i preparat, s'arrisca en la militància política i sindical, o bé ofereix els seus serveis en moviment de joventut de caire progressista.

Les dades d'aquesta etapa són prou eloqüents: dels tres mil cinc-cents mestres de les comarques de Girona, les escoles d'estiu en el moment culminant arriben a aplegar-ne 800, en plenes vacances i amb el càrrec a l'economia personal. El Moviment de Mestres passà de mil associats i també en té un bon nombre la Coordinadora de Mestres, un dels nuclis del Sindicat de Girona.

Una altra dada és significativa: tant a l'època franquista com en la que estem parlant, mai els mestres de les comarques de Girona no han renunciat a la dignificació de l'escola pública. Els esforços duts a terme i la iniciativa que els impulsava pertanyen a ensenyants d'EGB, de l'escola pública. És clar, però, que en molts de llocs el pèndol s'havia decantat massa cap a l'altra banda. Es sabia el que no s'havia de fer, els rituals que calia substituir, però les noves formes de relació interna, la nova pràctica escolar, reveladora de la nova ideologia, encara ara està per definir. Cal recordar que influeixen en l'afer escolar els corrents d'autogestió, l'antiautoritarisme, la democratització en tots sentits; corrents pedagògics com el Moviment Cooperatiu Italià, Summerhill, Freinet i d'altres. Tots ells bons revulsius i aportadors d'elements per a la nova escola, però que mai no s'han pogut redefinir fins a crear una escola tipus, punt de referència per a l'escola democràtica, lliure i catalana que buscaven els mestres dels anys setanta. ✧

El Ter contaminat i els peixos morts, sota el pont de Torroella.

